

Bản tin

NHẬT SẠN

GIỚI

Thuộc Dự án Giới & Truyền thông do CSAGA & OXFAM thực hiện

SỐ 38

THÁNG
12/ 2013

**NGHĨ
MỚI**

VIỆT KHÁC

Tiến thoái lưỡng nan

Là nơi quy tụ những người làm truyền thông nhằm phá bỏ các định kiến xã hội, thiết lập giá trị, niềm tin mới về vai trò của phụ nữ-nam giới mang tính nhân văn hơn.

Lời mở đầu

Thưa các nhà báo, các bạn đồng nghiệp!

Nếu bạn được giao làm chủ biên chuyên mục “nấu ăn”, hoặc “bếp gia đình” hoặc “món ngon” của một tờ báo nào đó, bạn sẽ chọn hình ảnh nào dưới đây để minh họa?

- a) Một người phụ nữ đeo tạp dề và bung một đĩa thức ăn
- b) Một nam giới đeo tạp dề và đang đứng xào nấu thức ăn
- c) Một gian bếp đẹp/các đĩa thức ăn
- d) Một gian bếp đẹp và một cặp vợ chồng đang cùng nấu ăn/Một gia đình đang quây quần bên bàn ăn

Có lẽ sẽ không ít người chọn phương án a. Điều đó chứng tỏ bạn đang đi trên một con đường quen thuộc, hình ảnh mà ai cũng bắt gặp và nghĩ tới trong đầu khi nói đến bếp núc, nội trợ. Nếu bạn chọn một trong các phương án còn lại, bạn đã bắt đầu nghĩ khác đám đông, lật ngược lại vấn đề và tạo ra một sản phẩm khác.

Trong buổi làm việc với các phóng viên tình nguyện thuộc mạng lưới báo chí hợp tác với trung tâm Csaga và Oxfam, nhóm cán bộ bản tin nhận thấy quá trình tạo ra sản phẩm truyền thông của các bạn là một quá trình không ngừng tìm tòi, sáng tạo để đi đến những giá trị mới mẻ đối với người đọc. Chúng tôi tin khi bắt đầu có ý tưởng với một đề tài, các bạn luôn muốn tiếp cận ở góc nhìn mới nhất, tiến bộ nhất. Hiểu được thách thức không nhỏ đó của các phóng viên, chúng tôi xây dựng bản tin này như một người đồng hành giúp các phóng viên dù bận rộn cũng không quên lật lại vấn đề, nghĩ mới và viết khác cho một đề tài, đồng thời cũng như một công cụ khơi gợi cách nghĩ khác.

Và đề tài được bàn trong bản tin này là đề tài không hề mới: Chuyện bếp núc. Nếu thể hiện theo cách nhìn quen thuộc: bếp núc gắn với phụ nữ, thì trong trường hợp này không chỉ gây cảm giác nhàm chán mà còn biến một công việc là cơ hội để các thành viên gia đình thêm gắn bó khi cùng nhau chia sẻ thành một “gánh nặng” của riêng phụ nữ, hạn chế những cơ hội và sự tiến bộ của họ. Mời các bạn tìm hiểu cùng chúng tôi và hy vọng bản tin sẽ mang lại cảm hứng sáng tạo trong mỗi phóng viên.

Trân trọng giới thiệu
Nhóm cán bộ CSAGA và Oxfam

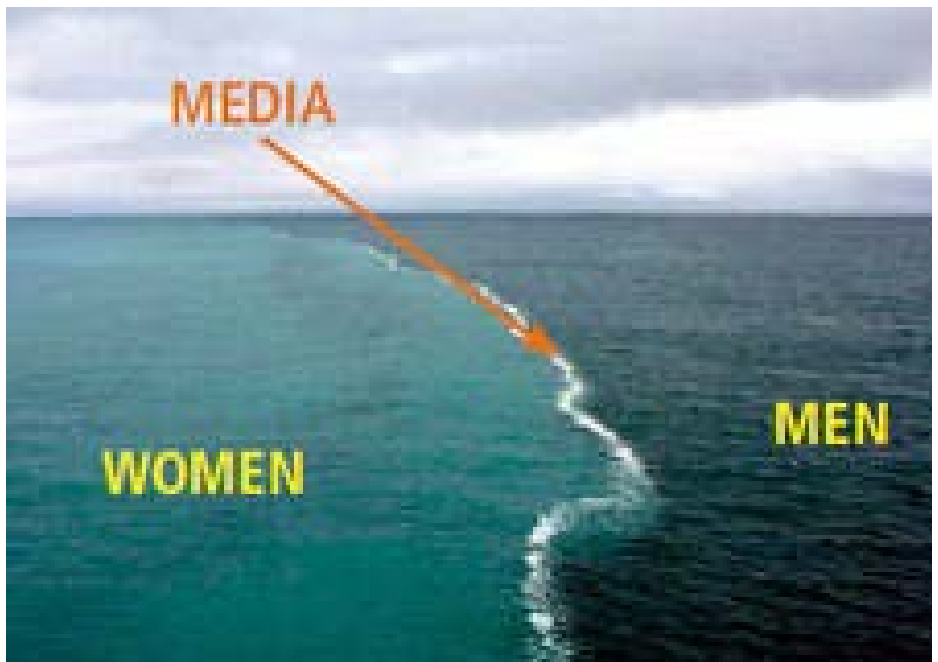

GÓC THÔNG TIN

1. Các hoạt động về bình đẳng giới trong nước và quốc tế

- Việt Nam: Từ 22/11 đến 10/12 diễn ra chiến dịch 16 ngày hành động nhằm xóa bỏ bạo lực đối với phụ nữ do Liên Hợp quốc phát động, Bộ Văn hóa Thể thao Du lịch (MOCST), Bộ Lao động Thương binh Xã hội (MOLISA), Quỹ Dân số Liên Hợp Quốc tại Việt Nam (UNFPA) và các đối tác cùng khởi động chiến dịch quốc gia: “Chung tay xóa bỏ bạo lực với phụ nữ”. Chiến dịch nhằm thu hút sự chú ý của dư luận và nâng cao nhận thức của cộng đồng trong vấn đề bạo lực đối với phụ nữ tại Việt Nam; thách thức những định kiến, khuôn mẫu giới về vai trò, hình mẫu nam giới truyền thống và bước đầu xây dựng hình ảnh nam giới có trách nhiệm trong gia đình và xã hội; Thông qua các cuộc thảo luận, đối thoại chính sách về ứng phó quốc gia với vấn đề bạo lực giới tại Việt Nam để tạo tiền đề quan trọng cho việc thực hiện các chiến lược làm việc với nam giới trong phòng chống bạo lực đối với phụ nữ.

- Thái Lan: Từ ngày 2-4/12/2013 tại Thái Lan diễn ra Diễn đàn

Hình ảnh **Diễn đàn quốc tế tại Thái Lan**, ngày 2-4/12/2013

quốc tế giữa các nhà lãnh đạo và hoạch định chính sách của các cơ quan truyền thông, các tổ chức dân sự xã hội, chính phủ, các cơ quan Liên Hợp Quốc và những cán bộ làm về nhân quyền. Diễn đàn nhằm đánh giá xu hướng bình đẳng giới trên truyền thông và xây dựng các giải pháp chung sáng tạo để hạn chế những cách biệt giới. Diễn đàn mong đợi thiết lập được một Liên minh Toàn cầu về Truyền thông và Giới bao gồm các cơ quan truyền

thông và các bên liên quan để cùng nhau tạo ra những thay đổi thiết thực và bền vững. Hoàng gia Thái Lan, Ủy ban Quốc Gia Unesco và Đại học Thammasat cùng phối hợp tổ chức diễn đàn.

- Afghanistan: Bộ nội vụ của Afghanistan đã lên danh sách những nữ nhân viên trong 10

Hình ảnh Khởi động chiến dịch 16 ngày “Chung tay xóa bỏ bạo lực với phụ nữ” nhằm xóa bỏ bạo lực đối với phụ nữ do Liên Hợp quốc phát động

thứ tự ưu tiên hàng đầu của lực lượng an ninh quốc gia như một hoạt động thúc đẩy bình đẳng giới và sự tiến bộ của phụ nữ. Cùng với các đối tác, Quỹ An ninh trật tự Afghanistan (LOFTA) hỗ trợ Bộ nội vụ bằng cách trang bị những kỹ năng quản lý và lãnh đạo cho các nữ nhân viên an ninh tại Học viện cảnh sát Kabul. Hiện tại phụ nữ chỉ đại diện 1% trong toàn lực lượng an ninh ở đây. Một chương trình chuyên nghiệp ở Afghanistan đang tuyển chọn và đào tạo phụ nữ gia nhập lực lượng an ninh.

“Tôi hiểu về chính trị” là một diễn đàn điện tử toàn cầu, kêu gọi các thành viên quốc tế tham gia thảo luận về sự năng động của phụ nữ trong lĩnh vực chính trị. Các thành viên có thể chia sẻ các dự án, các nghiên cứu và thành tựu trong việc thúc đẩy sự tham gia của phụ nữ trên vũ đài chính trị. Các thành viên cũng được truyền cảm hứng từ những người phụ nữ tích cực hoạt động trong lĩnh vực chính trị trên khắp thế giới. Diễn đàn này đồng thời là một thư viện thông tin với hơn 2000 nguồn dữ liệu bằng các thứ tiếng như Pháp, Tây Ban, Ả rập

và Tiếng Anh cùng bản tin hàng quý. Mỗi tháng, diễn đàn thảo luận về một chủ đề, và chủ đề của tháng 9 là vai trò của phụ nữ trong những đàm phán hòa bình. Thành viên tham gia có thể tiếp cận thông tin tại địa chỉ: www.iknowpolitics.org
 Twitter: @iKNOW_Politics
 Facebook: www.facebook.com/iknowpolitics.org
 Email: connect@iknowpolitics.org

2. Kiến thức giới của bạn

Mục tiêu 6: Bảo đảm bình đẳng giới trong đời sống gia đình, từng bước xóa bỏ bạo lực trên cơ sở giới.

- Chỉ tiêu 1: Rút ngắn khoảng cách về thời gian tham gia công việc gia đình của nữ so với nam xuống 2 lần vào năm 2015 và xuống 1,5 lần vào năm 2020.

(Trích Mục tiêu 6 trong Chiến lược Quốc gia về Bình đẳng giới giai đoạn 2011 – 2020)

Điều 5

Các nước tham gia Công ước phải áp dụng mọi biện pháp thích hợp nhằm:

a. Sửa đổi khuôn mẫu văn hóa, xã hội về hành vi của nam giới và nữ giới nhằm xóa bỏ các thành kiến, phong tục tập quán và các thói quen khác dựa trên tư tưởng cho giới này là hơn, giới kia là kém, hoặc dựa trên những kiểu mẫu rập khuôn về vai trò của nam giới và phụ nữ;

b. Bảo đảm giáo dục về gia đình phải bao gồm sự hiểu biết đầy đủ về vai trò làm mẹ với tư cách là chức năng xã hội và thừa nhận trách nhiệm chung của cả nam giới và nữ giới trong việc nuôi dạy và phát triển con cái, lợi ích của con cái phải được nhận thức rõ là ưu tiên hàng đầu trong mọi trường hợp.

(Điều 5 – Phần I Công ước Quốc tế về Xóa bỏ mọi hình thức phân biệt đối xử với phụ nữ)

Nếu tìm một bài viết về chủ đề nấu ăn trên báo chí, sẽ dễ dàng bắt gặp nhân vật, hình ảnh là những người phụ nữ. Không chỉ xuất hiện với tần suất phổ biến, nội dung của các bài cũng thường mặc định công việc trong nhà bếp thuộc về phụ nữ. Trong tình hình đó, cộng đồng rất cần những bài viết có nội dung mới, hướng đến sự chia sẻ việc bếp núc giữa cả nam và nữ thay vì chỉ có hình ảnh nữ quen thuộc như trước đây. Với cách viết và hình ảnh minh họa khác về nhân vật làm bếp, là nam giới, theo một hướng mới tích cực và khuyến khích, các nhà báo không những truyền cảm hứng cho nam giới trong chia sẻ việc nấu ăn với phụ nữ mà còn góp phần hình thành những giá trị tốt đẹp hơn trong xã hội. Bài viết bên dưới có thể coi là một bài viết hay về nấu ăn mà truyền thông cần có nhiều hơn nữa, xin dẫn ra đây để các nhà báo cùng tham khảo:

SỰ QUYỀN RỬ CỦA ĐÀN ÔNG

BIẾT NẤU ĂN

Dạ dày có thể không phải con đường nhanh nhất để đi đến trái tim của người phụ nữ nhưng việc một người đàn ông sẵn sàng xắn tay áo, vào bếp múa dao rồi bước ra với một bữa ăn thơm ngon bốc khói thì bao giờ cũng ngọt ngào.

Bạn chẳng cần phải nấu giỏi như đầu bếp. Thật sự thì những người phụ nữ cũng sợ việc kết hôn với đầu bếp. Đơn giản là bởi họ khó tính, khó tính đến mức sẵn sàng đổ cả một bữa cơm nghi ngút khói bạn vừa nấu vào thùng rác chỉ vì không vừa miệng. Tệ hơn, họ tự nấu lại bữa khác cho bạn thấy thế nào mới là ngon.

Có một thứ tôi hay nói với những người anh em của mình. Đó là một người đàn ông nên biết làm hai việc: mặc suit đẹp

và nấu ăn. Đối với phụ nữ, hai thứ này sexy chẳng kém gì việc ngắm một người đàn ông đang chăm chú làm việc. Đàn ông mất sáng ngời, tỏa ra một thứ nhiệt huyết khi tập trung làm việc thì đàn ông khi nấu ăn lại khiến mắt phụ nữ ánh lên tình yêu.

Giữa thời đại này, tìm thấy một người con gái nấu ăn ngon rất khó. Tôi thì không thuộc dạng đàn ông cổ hủ đòi hỏi bạn gái mình phải biết nấu công gia chánh. Thường thì những cô

nổi loạn mà tôi hay thích thì chẳng ai giỏi chuyện này cả. Thế nên, thay vì bị động vào việc chọn một người con gái khéo tay giữa cái thời buổi xã hội lao nhanh vùn vụt thế này thì tôi thà tự mình học nấu ăn phòng hờ lỡ có độc thân đến tận ngoài 30 thì không sợ đói. Nếu phải phân vân giữa hai lựa chọn 'Vợ đẹp hay vợ nấu ăn ngon' thì tôi không cần suy nghĩ mà sẽ chọn ngay 'Vợ đẹp mình nấu ăn ngon'.

Với định hướng sự nghiệp hiện

tại, rất có thể tôi sẽ không có nhiều thời gian để vào bếp thường xuyên. Bản thân tôi cũng không xác định sẽ trở thành một người đàn ông nội trợ nhưng là phái mạnh, nếu như bên cạnh việc thành đạt mà còn biết nấu ăn ngon thì sẽ được lòng bạn gái hơn rất nhiều. Đặc biệt là với một người có chút vấn đề về cách biểu lộ tình cảm như tôi thì việc vào bếp để thể hiện lòng thành lại càng có ý nghĩa hơn. Đơn giản thì có thể tự mình chuẩn bị một bữa ăn cho một buổi họp mặt của bạn bè. Cao hơn một chút là chẳng may nửa đêm bạn gái giật mình rồi khóa cửa ở trong phòng vẽ vờ sáng tác thì còn có cách để chữa cháy chứ chẳng lẽ lại ra sofa nằm thi gan đến sáng.

Tôi sẽ tôn trọng để họ ở một mình trong khoảng nửa tiếng rồi lao ngay vào bếp chuẩn bị một bữa ăn nhẹ ban đêm. Xong xuôi thì mới nhắn tin: “Em muốn giật anh cũng được nhưng ít nhất đừng để vừa khó chịu vừa bị đuối như thế”. Nếu có một người phụ nữ đủ sắt đá để từ chối lòng thành này thì tôi xin phép được dừng chân ở giai đoạn tìm hiểu. Còn với một người đủ nhạy cảm để yêu và hiểu mình thì chắc cũng không nữ nào làm thế. Chẳng ai lại muốn kéo dài một cuộc chiến tranh lạnh trên giường ngủ cả và tôi chọn việc nấu ăn như một phương thức để xoa dịu khủng hoảng của mình. Thế giới vẫn hòa bình và chẳng ai phải khó

ngủ vì thiếu mùi của người kia. Dạ dày có thể không phải con đường nhanh nhất để đi đến trái tim của người phụ nữ nhưng việc một người đàn ông sẵn sàng xắn tay áo, vào bếp múa dao rồi bước ra với một bữa ăn thơm ngon bốc khói thì bao giờ cũng ngọt ngào.

Thực sự thì con đường ngắn nhất đi tới trái tim phụ nữ không phải qua dạ dày. Với đàn ông cũng hết như vậy. Cách nhanh nhất để đánh vào tình cảm của ai đó là thể hiện sự quan tâm. Tôi thích cảm giác chăm sóc những người yêu thương của mình bằng việc nấu cho họ một bữa cơm. Cảm giác không phải suy nghĩ gì sau một ngày mệt mỏi với hàng tá công việc, họp hành và tranh đấu thật sự có giá trị gần như thiên vậy. Thay vì hít thở và tĩnh tâm, tôi thích việc hít thở và nấu ăn. Có lẽ điều này một phần xuất phát từ bản năng thích chăm sóc, có lẽ nó xuất phát từ một thứ mà tôi sẽ không bao giờ bận tâm giải thích. Những cô gái thì lại thích điều này, thế là đủ.

Có thể bạn nấu ăn cũng chẳng ngon như đầu bếp nhà hàng. Tuy nhiên, dù gì thì cũng nên biết nấu và phải nấu được nhiều hơn là luộc rau, băm nồi cơm điện và rán thịt. Bạn nên biết chia sẻ chuyện bếp núc với người thương của mình. Phụ nữ không đòi hỏi đàn ông phải biết nấu ăn thay họ, họ chỉ cần một người có thể đứng ra giúp họ chia sẻ gánh nặng đó là đủ rồi. Tôi thích ôm vợ trong bếp

hơn là phải nhìn thấy vợ phải đầu tắt mặt tối chuẩn bị một bữa tối mà hai người ăn vào trong 15 phút là xong. Những ai đã từng nấu một bữa cơm chắc cũng thừa hiểu để chuẩn bị cho một bữa ăn 4 - 5 món bốc khói thì sẽ mất nhiều công đến mức nào. Tôi không muốn một người phụ nữ vì đến với mình mà phải hy sinh nhiều thời gian đến như thế. Tốt nhất là cố gắng kiếm thật nhiều rồi tích cực đi ăn ở nhà hàng còn hơn. Tự tay nấu nướng là chuyện nên làm trong những dịp quan trọng chứ không phải là việc buộc phải làm hàng ngày.

Mỗi người sẽ có một cách định nghĩa khác biệt về chuyện nấu ăn. Với tôi, nó là hạnh phúc. Mẹ tôi từng nói: “Mẹ không phải là người nấu ăn ngon nhất trên đời. Mẹ chỉ biết nấu đúng với khẩu vị của con”. Với tôi thì mẹ vẫn luôn là người đầu bếp số một.

Hãy thử mời bạn gái về nhà, nấu bữa tối cho cô ấy và uống rượu vang dưới ánh nến. Đừng nghĩ đến chuyện mời cô ấy ngủ lại, hãy hiểu rằng bạn đang dần khiến trái tim cô ấy tan chảy. Thế là đủ. Mọi thứ còn lại, hãy để chúng đến một cách bất ngờ.

Vinh quang thuộc về những người đàn ông biết nấu ăn.

(Theo trang điện tử Yeutretho.com ngày 21/9/2013)

NG NHỒM PHÓNG VIÊN

Như thường lệ, trong mục này, chúng tôi tiếp tục đưa ra một số các câu văn, đoạn văn/ hình ảnh để các phóng viên có cơ hội nhìn lại và cùng rút kinh nghiệm trong công tác truyền thông. Trong mỗi câu/đoạn văn hoặc mô tả hình ảnh dưới đây có thể chứa định kiến giới, hoặc nhạy cảm giới. Mời các phóng viên cùng quan sát và đánh dấu “x” vào cột tương ứng như ví dụ bên dưới:

	Định kiến giới	Nhạy cảm giới
<p>1 { Chuyên mục “Eva Tám” trên báo Đang yêu số 32 ra ngày 24/9/2013: <i>“Tám: Đàn ông vụng chăn gối như đàn bà vụng nội trợ”</i></p>		
<p>2 { Trích bài 4 chiêu cho “đầu bếp mới” trang 60 trên báo Thế Giới Phụ Nữ số 37/2013 ra ngày 23/9/2013: <i>Là “đầu bếp mới” của gia đình nhà chồng, nàng dâu hãy thử áp dụng những chiêu thức sau để thuận tiện hơn khi vào bếp.</i></p>		
<p>3 { Trích bài Tình yêu càry của mẹ chồng nàng dâu trên tạp chí Yêu bếp gia đình.com số 19 ra Thứ Năm ngày 19/9/2013: <i>Loan không ngờ mình và mẹ chồng lại có chung tình yêu sâu đậm với càry. Mẹ kể, khi mới làm dâu, mẹ cũng không phải là người nấu ăn giỏi. Nhưng rồi mẹ đã trở thành một đầu bếp thực thụ mà ai cũng nhớ khi vắng nhà. “Món tử” mà mẹ luôn tự hào chính là món càry đấy!</i></p>		
<p>4 { Tạp chí Yêu bếp gia đình.com số 19 ra Thứ Năm ngày 19/9/2013: Tất cả các hình ảnh trong tạp chí xuất hiện bên các món ăn, trong nhà bếp đều là hình ảnh người phụ nữ, cụ thể: Mục Món Ăn Mời từ trang 22 đến trang 25 trên đăng hình ảnh của 4 thành viên trong đó cả 4 hình ảnh đều là phụ nữ. Mục Đầu Bếp nổi bật với hình ảnh 10 gương mặt nữ. Duy nhất có một hình ảnh nam xuất hiện trong mục Câu Lạc Bộ Làm Bánh trang 30.</p>		
<p>5 { Trích bài Cúi xuống...để được ngược nhìn trang 34 trên báo Hạnh phúc gia đình số 39/13 ra ngày 27/9/2013: <i>Trước đây cuộc sống khó khăn, Mai không kêu ca phàn nàn, cứ làm lụi hy sinh vì gia đình. Khi cuộc sống đầy đủ, cô không kể lể công lao. Vẫn bản tính hiền lành, yêu thương tận tụy với chồng con, Mai chăm sóc gia đình, dạy dỗ con cái một cách chu đáo. Căn nhà của gia đình Mai lúc nào cũng gọn gàng, ngăn nắp, bữa cơm gia đình thơm mát, đàng hoàng.</i></p>		

6

Trích bài **“Đàn ông vào bếp mới là sexy”** đăng trong mục **Hôn nhân** trang điện tử **Yeutretho.com** ngày 28/6/2013:

Tôi rất thích được đứng trong bếp cùng vợ. Nấu ăn với cô ấy vừa được nâng cao tay nghề mà lại còn lãng mạn nữa chứ. Tôi thích nhất là lúc cô ấy cầm động khi đi làm về đã thấy nhà cửa, cơm canh nóng hôi chờ sẵn.

7

Trích bài **“Gian bếp – nơi thể hiện phong cách sống của gia chủ”** đăng trong mục **Phong thủy** trang điện tử Văn hóa & Doanh nhân: **vanhoavadoanhnhan.com** ngày 15/10/2013:

Thế nhưng, căn bếp cũng là một sự ám ảnh đối với phụ nữ trong những ngày hè oi bức. Không ít các bà nội trợ cảm thấy bức bối, ngột ngạt vì gian bếp hầm hập giống như cái lò nướng bánh. Đặc biệt là đối với những ngôi nhà có diện tích nhỏ, không gian bếp bị bó hẹp trong khoảng 4 m2 thì việc chui vào bếp nấu nướng trong những ngày hè đúng là một “án phạt nặng”. Đây có lẽ là một trong những “động lực” lớn thúc đẩy phụ nữ hướng tới bình quyền và giải phóng. Nhưng khi cuộc sống còn gắn liền với cái bếp, mong muốn của họ cũng trở nên gần gũi hơn, đó là: bằng cách nào đó các ông chồng hãy làm cho căn bếp trở nên rộng rãi và thoáng mát hơn.

8

Chương trình **“Cách chế biến món gỏi vả và trứng bách hoa”** phát trên **sóng VTV2** lúc 8h sáng ngày 13/10/2013:

Nhân vật xuất hiện trong chương trình: Cả hai đều là nữ: 1 chuyên gia và 1 MC.

Khi chuyên gia hướng dẫn cách chế biến quả vả, MC đã nói: *“Như Nguyệt nghĩ rằng đây cũng là một bí quyết cho những chị em phụ nữ nội trợ rất là tốt, đúng không ạ?”*

9

Trích bài **Con trai phải biết nấu cơm** đăng trên mục **Nhịp sống trẻ** báo **Tuoiitre.vn** ngày 10/4/2010:

Một thực tế thú vị là ngày nay các cậu con trai thường biết nấu ăn và nấu ăn rất khéo. Đây là chuyện khá phổ biến trong các gia đình hiện đại, khi mà trách nhiệm kiếm tiền và chăm lo gia đình đôi khi được hoán đổi giữa các ông bố và bà mẹ. Và việc các ông bố trở thành tấm gương nội trợ điển hình ít nhiều tác động đến những cậu con trai. Điều này đã giúp làm mờ dần định kiến truyền thống “việc cơm nước là việc chỉ của đàn bà” trong tâm thức những cậu con trai “thế hệ mới”.

Hơn nữa, cơ hội tự do khẳng định bản thân và theo đuổi sự nghiệp của những cô gái trẻ được học hành tới nơi tới chốn, được tiếp cận lối sống văn minh cũng khiến định kiến “đàn bà quản quan xó bếp” dần trở thành một quan niệm lỗi bịch.

10

Chương trình **Sống đẹp** chiếu vào lúc 20h10 trên kênh **VTV1** ngày 10/10/2013:

Chương trình phát đi thông điệp: *"Phụ nữ phải biết giữ lửa hạnh phúc gia đình bằng cách nấu ăn ngon, cắm hoa đẹp"*.

Có người còn khẳng định rằng, thiên chức của phụ nữ là giữ lửa, là chăm sóc cho gia đình.

CHIA SẺ

Khi viết bài có liên quan tới công việc nội trợ, bếp núc, nhiều người thường gắn hình ảnh gian bếp với người phụ nữ, xem công việc nội trợ là của người phụ nữ. Những tư tưởng này xuất phát từ kinh nghiệm thực tế người viết quan sát thấy xung quanh, tạo thành một khuôn mẫu giới đối với hình ảnh người nội trợ. Tuy chưa phải là định kiến, nhưng những hình ảnh và các bài báo được thấy ở nhiều nơi là cơ sở hình thành định kiến trong suy nghĩ của người đọc đối với phụ nữ và công việc nội trợ. Người đọc sẽ cho rằng là người phụ nữ thì phải chăm nấu ăn và nấu ăn ngon, nếu không sẽ không phải là người phụ nữ tốt. Trong bản tin này, chúng tôi đã tổng hợp ý kiến của một số phóng viên là những nhà báo có tâm huyết, tích cực trong công tác truyền thông nhạy cảm giới về chủ đề này:

Các nhà báo tham gia trả lời phỏng vấn

Nhóm bản tin: Là nhà báo, anh/chị nghĩ gì về quan điểm này?

- Quan điểm này không phải là định kiến mà chỉ dừng ở mức mặc định suy nghĩ của xã hội.

- Quan điểm này cần thay đổi. Tuy nhiên, những hình ảnh thường thấy trên mạng không có nhiều cảnh đàn ông/con trai làm việc nhà, các ảnh minh họa thường mang tính định kiến giới. Hơn nữa, những hình ảnh thường tác động đến bạn đọc trước tiên. Cần có nguồn ảnh để phóng viên có thể khai thác.

- Do những điều kiện kinh tế xã hội của mỗi giai đoạn đã có sự hình thành phân công lao động dựa trên cơ sở giới tính. Cụ thể trong giai đoạn sơ khai của loài người đàn ông săn bắn và phụ nữ hái lượm may vá... Tuy nhiên khi xã hội loài người đã phát triển đến một trình độ nhất định những quan niệm cũ kỹ này sẽ trở thành rào cản không chỉ trong phân công lao động mà cả trong nhiều lĩnh vực như giáo dục, tiếp cận và sử dụng nguồn lực.... Trong xã hội hiện tại, mọi người không phụ thuộc giới tính đều có quyền bình đẳng và tự do lựa chọn nghề nghiệp công việc. Khi các phóng viên viết về việc nội trợ bếp núc,

Nhà báo Công Khanh - Báo Tiền Phong

Nhà báo Minh Huệ - Đài tiếng nói Việt Nam

bản thân họ cũng không có nhiều tư liệu về đàn ông, do thực tế xã hội Việt Nam hiện nay những người vào bếp chủ yếu vẫn là phụ nữ. Để viết về chuyện những người đàn ông vào bếp chắc hẳn phóng viên sẽ vất vả hơn phải tìm kiếm nhiều hơn. Tuy nhiên nếu có ý thức và kiến thức về bình đẳng giới họ sẽ xử lý vấn đề linh hoạt hơn, tránh sạn giới.

Nhóm bản tin: Nếu viết bài về chủ đề này anh/chị sẽ lưu ý điều gì để bài viết không khắc sâu thêm khuôn mẫu giới?

- Để viết bài về chủ đề này nên chú ý một số vấn đề:

- Có thể lựa chọn những vấn đề, con người, trường hợp cụ thể trong đó có câu chuyện người đàn ông vào bếp, làm việc bếp núc. Thực tế nếu biết cách khai thác, đặt vấn đề thì đây cũng là một đề tài mới lạ hơn, tránh sự nhàm chán cho bài báo.

- Cố gắng cân bằng tỷ lệ nam nữ khi lựa chọn tư liệu hình ảnh liên quan đến bếp núc trong lúc thực hiện bài viết.

- Tránh những sạn giới trong quá trình viết, có thể vẫn viết về một phụ nữ nào đó làm bếp nhưng không nên sử dụng những từ như “thiên chức”, “trách nhiệm”...

- Không nên đưa ảnh minh họa chỉ người phụ nữ làm việc nhà. Bài viết không đưa những chi tiết, những bình luận rằng phụ nữ giỏi việc nước, đảm việc nhà mới là phụ nữ hoàn hảo...

- Việc viết bài sẽ phụ thuộc vào quan điểm cá nhân của người viết cũng như quan điểm của mỗi tòa soạn. Tuy nhiên, người viết bài nên ý thức hơn về điều này khi lựa chọn đề tài cũng như viết bài hay dùng hình ảnh minh họa.

Nhóm bản tin: Nếu chọn hình ảnh, nhân vật minh họa cho gian bếp, anh/chị sẽ chọn hình ảnh như thế nào?

Nhà báo Ngọc Linh - Báo phụ nữ Thủ đô

Nhà báo Thảo Vân - Tạp chí Gia đình & Trẻ em

Nhà báo Lê Hoàn - Báo phụ nữ Việt Nam

- Hình ảnh có sự xuất hiện của cả người chồng trong vai người làm bếp. Đưa nhiều hình ảnh người đàn ông làm bếp.

- Hình ảnh còn tùy thuộc vào nội dung bài viết đề cập. Tuy nhiên để tránh tình trạng khắc sâu dẫn đến định kiến giới, hoàn toàn có thể lựa chọn những hình ảnh trong đó nội dung linh hoạt hơn: ví dụ cả hai vợ chồng cũng nấu bếp, một nam giới là “sao” trong lĩnh vực nào đó đang nấu bếp, trong trường hợp cụ thể nếu là viết về một phụ nữ thì vẫn có thể dùng ảnh nhân vật đang làm bếp nhưng chú ý trong chú thích không để sạn giới...

- Người chồng nấu cơm hoặc đang đứng bếp, người vợ nhặt rau; hoặc người chồng rửa bát, người vợ lau dọn...

Trên đây là một vài ý kiến từ những đồng nghiệp của các nhà báo, đang là phóng viên tại các cơ quan báo chí khác nhau. Mỗi người có một quan điểm khác nhau, tuy nhiên tựu chung lại họ đều có những cách nhìn mới, về cùng một chủ đề. Chúng tôi đưa ra những chia sẻ này như những ý kiến để các nhà báo tham khảo nhưng chúng tôi tin bản thân mỗi phóng viên sẽ có hướng đi riêng, sáng tạo riêng để mỗi sản phẩm của các anh chị là sản phẩm hấp dẫn nhất.

MỘT SỐ GỢI Ý CHO PHÓNG VIÊN

VIẾT BÀI VỀ NẤU ĂN

Tạo ra một sản phẩm hấp dẫn là điều nhà báo nào cũng mong muốn. Làm thế nào để đề cập tới một vấn đề quen thuộc của đời sống thường ngày bằng một cách mới mẻ? Dù với bất kỳ đề tài nào, với thói quen thách thức lại các khuôn mẫu quen thuộc, lật ngược vấn đề để tìm ra những khía cạnh mới, tích cực hơn, chung tôi tin các phóng viên sẽ luôn mang đến cho người đọc những sản phẩm hay. Dưới đây là một vài gợi ý cho các phóng viên:

Các yếu tố cần chú ý khi viết về chủ đề bếp núc:

1. Dùng hình ảnh trung lập hoặc hình ảnh cả hai giới để thể hiện sự chia sẻ

2. Khi chỉ dùng hình ảnh nam hoặc nữ, cần chú ý đến lời chú thích cho ảnh để không gây hiểu lầm đối với người đọc.

VD: Nếu chọn hình ảnh người đàn ông đứng bếp, người viết bài cần lưu ý lời chú thích, tránh những câu từ vẫn thể hiện trách nhiệm của phụ nữ với việc vào bếp: *Dù nấu ăn là việc của phụ nữ nhưng anh ấy vẫn vào bếp giúp vợ...*; Thay vì vậy có thể nói: *Ngày nay vào bếp đã không còn là việc riêng của phụ nữ*

Hay khi chọn một hình ảnh nữ nấu bếp, giả sử đó là hình ảnh của bà Tôn Nữ Thị Ninh, lưu ý tránh chú thích: *Tuy là người*

phụ nữ thành đạt ngoài xã hội, bà Tôn Nữ Thị Ninh vẫn không quên trách nhiệm của người phụ nữ trong gia đình...; Thay vì vậy có thể nói: *Khoảng thời gian bên gia đình của người phụ nữ thành đạt.*

3. Khai thác chủ đề “bếp núc” ở những góc nhìn mới:

- Thay vì nói về/phỏng vấn một nhân vật nữ, người viết bài có thể nói về/phỏng vấn một nhân vật nam.

- Hình ảnh minh họa trong bài viết là hình ảnh nam giới kèm theo lời chú thích tôn vinh sự tiến bộ của những người đàn ông vào bếp

4. Nêu nhiều những nét đẹp/mặt tích cực khi đàn ông đi chợ, vào bếp :

Khi có nhiều các bài viết nói về các mặt tích cực, những lợi ích từ việc vào bếp của đàn ông,

truyền thông đã giúp khuyến khích đàn ông trong việc chia sẻ với phụ nữ việc nấu ăn, góp phần vào thay đổi mẫu hình cũ bằng một mẫu hình mới tích cực hơn về đàn ông.

VD: Người đàn ông hiện đại không ngại vào bếp nấu cho vợ con những bữa ăn ngon; Nấu ăn khiến đàn ông trở nên quyến rũ hơn; Các thành viên trong gia đình cùng tham gia nấu ăn là cơ hội để mọi người trở nên gắn bó hơn, gia đình hạnh phúc hơn...

Bài báo **“Vi sao đàn ông cũng nên học nấu ăn”** đăng trên taphongcach.com và danong.com là một ví dụ. Mở đầu bài viết có đoạn **“Nấu ăn là không còn là lĩnh vực của phụ nữ. Với đàn ông, nấu ăn đang nhanh chóng trở thành một kỹ năng để làm tăng thêm ưu thế cho họ.**

Thật vậy, *biết nấu ăn đã mang lại một số lợi ích lớn cho đàn ông*". Sau đó là một loạt các lợi ích như: Đàn ông biết nấu ăn là "nam châm" với phụ nữ; nấu ăn mang đến cho bạn kỹ năng vô hạn...

5. Tránh nói đến việc đàn ông vào bếp như một cực hình, hoặc châm biếm họ, nhắc đến họ như những nhân vật hay các câu chuyện hài hước.

Nhà báo thường có xu hướng chọn những điều mới lạ, đặc biệt để làm đề tài cho bài viết. Chủ đề "đàn ông nấu bếp" cũng có thể được coi là chủ đề mới. Tuy nhiên, nếu khai thác không khéo, tác giả có thể bị sa vào châm biếm, gây cười đối với người đọc, thực chất làm đàn

ông "e ngại" hơn trong việc chia sẻ nhiệm vụ này với vợ. Từ đó không những không khuyến khích được đàn ông mà còn khẳng định thêm khuôn mẫu giới: việc "đi chợ, nấu cơm" là việc của phụ nữ.

Bài báo điện tử với cái tên "**Hài hước chuyện các quý ông đi chợ**" đăng trên mục *Đời sống* báo điện tử *vietnamnet.vn* ngày 20/10/2013 là một ví dụ. Bài viết có đoạn: "*Trong xã hội hiện đại, chuyện các đấng mày râu buộc phải "xách làn đi chợ" đã không còn là chuyện hiếm. Tuy nhiên, xung quanh chuyện "chợ búa" của cánh đàn ông là biết bao những tình huống dở khóc, dở cười*".

Cách viết này biến đàn ông

thành những người phải làm công việc này một cách bắt buộc, không hứng thú gì và hình ảnh của họ trở nên ngớ ngẩn trong mắt những người khác.

6. Các tạp chí chuyên trang về nấu ăn cần chú ý đến cả lượng nhân vật trong các bài viết, lượng hình ảnh minh họa sao cho có sự cân bằng, đồng đều giữa hai giới. Tránh tình trạng chỉ có sự xuất hiện của nữ giới trong tất cả các bài báo.

VD: Tạp chí *yeubepgiadinh.com* (tạp chí in) là tạp chí chuyên về nấu ăn và 90% các hình ảnh xuất hiện trong tạp chí đều là phụ nữ. Cách minh họa này là một sự khẳng định công việc nấu nướng thuộc về nữ giới.

ĐÁP ÁN CHO MỤC “ÔNG NHÒM PHÒNG VIÊN”

	Câu/ Đoạn văn/ Mô tả hình ảnh	Định kiến giới	Nhạy cảm giới	Phân tích
1	<p>Chuyên mục “Eva Tám” trên báo Đang yêu số 32 ra ngày 24/9/2013:</p> <p>“Tám: Đàn ông vụng chăn gối như đàn bà vụng nội trợ”</p>	X		Câu “Đàn ông vụng chăn gối như đàn bà vụng nội trợ” mang định kiến với cả hai giới nam và nữ. Theo câu nói này thì đàn ông phải là người chủ động và thành thực trong chuyện gối chăn. Ví người đàn ông vụng về trong chuyện này giống như người phụ nữ vụng nội trợ, người viết đã đồng thời gán cho nam và nữ những tiêu chuẩn để đánh giá họ. Nếu cứ theo như câu nói này thì đàn ông và phụ nữ khi không đạt đến hai tiêu chuẩn trên đều đáng bị chê trách.
2	<p>Trích bài 4 chiêu cho “đầu bếp mới” trang 60 trên báo Thế Giới Phụ Nữ số 37/2013 ra ngày 23/9/2013:</p> <p>Là “đầu bếp mới” của gia đình nhà chồng, nàng dâu hãy thử áp dụng những chiêu thức sau để thuận tiện hơn khi vào bếp.</p>	X		“Là ‘đầu bếp mới’ của gia đình nhà chồng, nàng dâu hãy thử áp dụng những chiêu thức sau để thuận tiện hơn khi vào bếp”. Dù đây là một bài viết được đăng trên tạp chí “Thế giới phụ nữ”, một tạp chí dành riêng cho phái nữ, thì người viết cũng không cần thiết phải nhấn mạnh bằng cách dùng từ “đầu bếp mới” của gia đình nhà chồng. Cách viết này thêm khẳng định rằng người phụ nữ khi đi lấy chồng nghĩa là về làm chủ gian bếp của nhà chồng, và nghĩa vụ nấu ăn, nội trợ là trách nhiệm của họ.
3	<p>Trích bài Tình yêu càry của mẹ chồng nàng dâu trên tạp chí Yêu bếp gia đình.com số 19 ra Thứ Năm ngày 19/9/2013:</p> <p>Loan không ngờ mình và mẹ chồng lại có chung tình yêu sâu đậm với càry. Mẹ kể, khi mới làm dâu, mẹ cũng không phải là người nấu ăn giỏi. Nhưng rồi mẹ đã trở thành một đầu bếp thực thụ mà ai cũng nhớ khi vắng nhà. “Món tử” mà mẹ luôn tự hào chính là món càry đấy!</p>	X		“Loan không ngờ mình và mẹ chồng lại có chung tình yêu sâu đậm với càry. Mẹ kể, khi mới làm dâu, mẹ cũng không phải là người nấu ăn giỏi. Nhưng rồi mẹ đã trở thành một đầu bếp thực thụ mà ai cũng nhớ khi vắng nhà. “Món tử” mà mẹ luôn tự hào chính là món càry đấy!”. Bài viết này ca ngợi món càry nhưng tác giả lại mượn mối quan hệ mẹ chồng, nàng dâu để thể hiện càry như một yếu tố

Câu/ Đoạn văn/ Mô tả hình ảnh	Định kiến giới	Nhạy cảm giới	Phân tích
<p>4</p> <p>Tạp chí Yêu bếp gia đình.com số 19 ra Thứ Năm ngày 19/9/2013:</p> <p>Tất cả các hình ảnh trong tạp chí xuất hiện bên các món ăn, trong nhà bếp đều là hình ảnh người phụ nữ, cụ thể:</p> <p>Mục Món Ăn Mời từ trang 22 đến trang 25 trên đăng hình ảnh của 4 thành viên trong đó cả 4 hình ảnh đều là phụ nữ</p> <p>Mục Đầu Bếp nổi bật với hình ảnh 10 gương mặt nữ</p> <p>Duy nhất có một hình ảnh nam xuất hiện trong mục Cầu Lạc Bộ Làm Bánh trang 30</p>	X		<p>gắn kết và vô hình chung mối quan hệ đó được xây dựng dựa trên một điểm chung: từ thể hệ này sang thế hệ khác người phụ nữ đều cần phải biết nấu ăn giỏi ít nhất một món nào đó, phải là một người thợ tài trong gian bếp của gia đình như vậy mới giữ được sự êm ấm và hạnh phúc.</p> <p>Tất cả các hình ảnh xuất hiện trong tạp chí <i>Yêu bếp gia đình.com</i> đều là hình ảnh phụ nữ. Các bài viết và nhân vật chính chủ yếu là nữ, điều này như khẳng định với bạn đọc rằng gian bếp thuộc quyền sở hữu của phụ nữ. Những tạp chí như vậy sẽ khắc sâu thêm định kiến việc bếp núc là trách nhiệm của phụ nữ. Tạp chí sẽ mới lạ và hấp dẫn hơn nếu xuất hiện nhiều hình ảnh nam giới.</p>
<p>5</p> <p>Trích bài Cúi xuống...để được ngược nhìn trang 34 trên báo Hạnh phúc gia đình số 39/13 ra ngày 27/9/2013:</p> <p><i>Trước đây cuộc sống khó khăn, Mai không kêu ca phàn nàn, cứ lầm lụi hy sinh vì gia đình. Khi cuộc sống đầy đủ, cô không kể lể công lao. Vẫn bản tính hiền lành, yêu thương tận tụy với chồng con, Mai chăm sóc gia đình, dạy dỗ con cái một cách chu đáo. Căn nhà của gia đình Mai lúc nào cũng gọn gàng, ngăn nắp, bữa cơm gia đình thơm mát, đàng hoàng.</i></p>	X		<p><i>“Trước đây cuộc sống khó khăn, Mai không kêu ca phàn nàn, cứ lầm lụi hy sinh vì gia đình. Khi cuộc sống đầy đủ, cô không kể lể công lao. Vẫn bản tính hiền lành, yêu thương tận tụy với chồng con, Mai chăm sóc gia đình, dạy dỗ con cái một cách chu đáo. Căn nhà của gia đình Mai lúc nào cũng gọn gàng, ngăn nắp, bữa cơm gia đình thơm mát, đàng hoàng.”</i> Đoạn viết này ca ngợi hình ảnh người phụ nữ hy sinh vì gia đình, vì chồng con. Nhân vật có được hạnh phúc vì biết vun vén gia đình, cơm canh thơm mát. Dường như đây là một mô tuýp chung và quá quen thuộc khi xây dựng hình ảnh một người phụ nữ tốt, và mô tuýp này sẽ được người ta lấy ra làm thước đo với những người phụ nữ đã có gia đình. Nếu người viết khai thác những điểm mạnh của người phụ nữ ở những khía cạnh khác, ví dụ như chị ấy là người có thể chia sẻ với chồng trong công việc sẽ góp phần tạo ra một hình ảnh mới, hấp dẫn, và cởi mở hơn với người đọc.</p>

Câu/ Đoạn văn/ Mô tả hình ảnh	Định kiến giới	Nhạy cảm giới	Phân tích
<p>6 { Trích bài “Đàn ông vào bếp mới là sexy” đăng trong mục Hôn nhân trang điện tử Yeutretho.com ngày 28/6/2013:</p> <p><i>Tôi rất thích được đứng trong bếp cùng vợ. Nấu ăn với cô ấy vừa được nâng cao tay nghề mà lại còn lãng mạn nữa chứ. Tôi thích nhất là lúc cô ấy cầm động khi đi làm về đã thấy nhà cửa, cơm canh nóng hổi chờ sẵn.</i></p>		X	<p>“Tôi rất thích được đứng trong bếp cùng vợ. Nấu ăn với cô ấy vừa được nâng cao tay nghề mà lại còn lãng mạn nữa chứ. Tôi thích nhất là lúc cô ấy cầm động khi đi làm về đã thấy nhà cửa, cơm canh nóng hổi chờ sẵn”. Những chia sẻ về cảm xúc, niềm vui khi được nấu cho vợ những bữa ăn ngon của nhân vật nam trong đoạn viết này là một cách khích lệ thêm với những người đàn ông vào bếp. Nhà báo này ngay từ đầu đã có ý tưởng cho một bài viết thể hiện bình đẳng giới.</p>
<p>7 { Trích bài “Gian bếp – nơi thể hiện phong cách sống của gia chủ” đăng trong mục Phong thủy trang điện tử Văn hóa & Doanh nhân: vanhoavadoanhnhan.com ngày 15/10/2013:</p> <p><i>Thế nhưng, căn bếp cũng là một sự ám ảnh đối với phụ nữ trong những ngày hè oi bức. Không ít các bà nội trợ cảm thấy bức bối, ngột ngạt vì gian bếp hầm hập giống như cái lò nướng bánh. Đặc biệt là đối với những ngôi nhà có diện tích nhỏ, không gian bếp bị bó hẹp trong khoảng 4 m2 thì việc chui vào bếp nấu nướng trong những ngày hè đúng là một “án phạt nặng”. Đây có lẽ là một trong những “động lực” lớn thúc đẩy phụ nữ hướng tới bình quyền và giải phóng. Nhưng khi cuộc sống còn gắn liền với cái bếp, mong muốn của họ cũng trở nên gần gũi hơn, đó là: bằng cách nào đó các ông chồng hãy làm cho căn bếp trở nên rộng rãi và thoáng mát hơn</i></p>	X		<p>“Thế nhưng, căn bếp cũng là một sự ám ảnh đối với phụ nữ trong những ngày hè oi bức. Không ít các bà nội trợ cảm thấy bức bối, ngột ngạt vì gian bếp hầm hập giống như cái lò nướng bánh. Đặc biệt là đối với những ngôi nhà có diện tích nhỏ, không gian bếp bị bó hẹp trong khoảng 4 m2 thì việc chui vào bếp nấu nướng trong những ngày hè đúng là một “án phạt nặng”. Đây có lẽ là một trong những “động lực” lớn thúc đẩy phụ nữ hướng tới bình quyền và giải phóng. Nhưng khi cuộc sống còn gắn liền với cái bếp, mong muốn của họ cũng trở nên gần gũi hơn, đó là: bằng cách nào đó các ông chồng hãy làm cho căn bếp trở nên rộng rãi và thoáng mát hơn”. Trong đoạn viết này người viết bài có nhắc tới sự “bình quyền”, nhưng tinh thần thì lại thể hiện rằng gian bếp là nơi thuộc về phụ nữ khi nhắc tới họ bằng cụm từ “bà nội trợ” và “phụ nữ”. Sự phân biệt vai trò giới càng rõ ràng hơn khi người viết gợi ý việc coi nơi gian bếp dành cho người chồng. Với những bài viết tương tự thể này tác giả không nhất thiết phải chỉ rõ vai trò của ai, gian bếp có thể là không gian của 2 vợ chồng, của cả gia đình, vì vậy có thể thay vì dùng “người phụ nữ”, “bà nội trợ” hoặc “ông chồng” bằng một cách gọi chung là “gia đình bạn”.</p>

Câu/ Đoạn văn/ Mô tả hình ảnh	Định kiến giới	Nhạy cảm giới	Phân tích
<p>8</p> <p>Chương trình “Cách chế biến món gỏi vả và trứng bách hoa” phát trên sóng VTV2 lúc 8h sáng ngày 13/10/2013:</p> <p>Nhân vật xuất hiện trong chương trình: Cả hai đều là nữ: 1 chuyên gia và 1 MC</p> <p>Khi chuyên gia hướng dẫn cách chế biến quả vả, MC đã nói: “<i>Như Nguyệt nghĩ rằng đây cũng là một bí quyết cho những chị em phụ nữ nội trợ rất là tốt, đúng không ạ?</i>”</p>	X		<p>“<i>Như Nguyệt nghĩ rằng đây cũng là một bí quyết cho những chị em phụ nữ nội trợ rất là tốt, đúng không ạ?</i>”. Câu nói của MC trong chương trình này cũng như một cách khẳng định rằng công việc nấu bếp, nội trợ là của chị em phụ nữ. Thay vì nói như vậy, người dẫn chương trình có thể nói “...<i>đây là một bí quyết cho những đầu bếp của gia đình...</i>”</p>
<p>9</p> <p>Trích bài Con trai phải biết nấu cơm đăng trên mục Nhịp sống trẻ báo Tuoitre.vn ngày 10/4/2010:</p> <p><i>Một thực tế thú vị là ngày nay các cậu con trai thường biết nấu ăn và nấu ăn rất khéo. Đây là chuyện khá phổ biến trong các gia đình hiện đại, khi mà trách nhiệm kiếm tiền và chăm lo gia đình đôi khi được hoán đổi giữa các ông bố và bà mẹ. Và việc các ông bố trở thành tấm gương nội trợ điển hình ít nhiều tác động đến những cậu con trai. Điều này đã giúp làm mờ dần định kiến truyền thống “việc cơm nước là việc chỉ của đàn bà” trong tâm thức những cậu con trai “thế hệ mới”.</i></p> <p><i>Hơn nữa, cơ hội tự do khẳng định bản thân và theo đuổi sự nghiệp của những cô gái trẻ được học hành tới nơi tới chốn, được tiếp cận lối sống văn minh cũng khiến định kiến “đàn bà quản quanh xó bếp” dần trở thành một quan niệm lỗi bịch.</i></p>		X	<p>“<i>Một thực tế thú vị là ngày nay các cậu con trai thường biết nấu ăn và nấu ăn rất khéo. Đây là chuyện khá phổ biến trong các gia đình hiện đại, khi mà trách nhiệm kiếm tiền và chăm lo gia đình đôi khi được hoán đổi giữa các ông bố và bà mẹ. Và việc các ông bố trở thành tấm gương nội trợ điển hình ít nhiều tác động đến những cậu con trai. Điều này đã giúp làm mờ dần định kiến truyền thống “việc cơm nước là việc chỉ của đàn bà” trong tâm thức những cậu con trai “thế hệ mới”. Hơn nữa, cơ hội tự do khẳng định bản thân và theo đuổi sự nghiệp của những cô gái trẻ được học hành tới nơi tới chốn, được tiếp cận lối sống văn minh cũng khiến định kiến “đàn bà quản quanh xó bếp” dần trở thành một quan niệm lỗi bịch.</i>”</p> <p>Đoạn viết như một sự chia sẻ cùng người đọc phát hiện mới của tác giả trong việc vai trò giới ngày nay có thể thay đổi. Người viết bài có tư tưởng rất tiên bộ, có sự nhạy cảm giới khi thấy rằng “việc cơm nước là việc chỉ của đàn bà” hay “đàn bà quản quanh xó bếp” là những định kiến, quan điểm lỗi thời.</p>

Câu/ Đoạn văn/ Mô tả hình ảnh	Định kiến giới	Nhạy cảm giới	Phân tích
<p>10</p> <p>Chương trình Sống đẹp chiếu vào lúc 20h10 trên kênh VTV1 ngày 10/10/2013:</p> <p>Chương trình phát đi thông điệp: <i>“Phụ nữ phải biết giữ lửa hạnh phúc gia đình bằng cách nấu ăn ngon, cắm hoa đẹp”</i>.</p> <p>Có người còn khẳng định rằng, thiên chức của phụ nữ là giữ lửa, là chăm sóc cho gia đình.</p>	X		<p>Thông điệp của cả chương trình là: <i>“Phụ nữ phải biết giữ lửa gia đình bằng cách nấu ăn ngon, cắm hoa đẹp”</i>. Đây là một thông điệp rất nguy hiểm vì được phát ra từ một chương trình mang tên “Sống đẹp” và trên một kênh chính thức của Đài truyền hình Việt Nam. Lượng đông đảo khán giả truyền hình sẽ lấy đó làm chuẩn và tiếp tục khoác thêm gánh nặng lên vai người phụ nữ với trách nhiệm phải là một đầu bếp giỏi trong gia đình mới mong gia đình hạnh phúc. Vậy tất cả những người không biết nấu ăn, không cắm hoa đẹp sẽ không thể có hạnh phúc sao? Tất cả họ đều có quyền có được hạnh phúc nếu họ biết giữ gìn gia đình bằng những cách riêng của họ mà không cần phải là một đầu bếp cừ khôi.</p>

GÓC AN TOÀN

Cách đây chưa lâu, câu chuyện đau lòng về một nữ phóng viên ảnh bị cưỡng hiếp tại Ấn Độ như một sự khẳng định thêm nghề báo là một nghề nguy hiểm. Bên cạnh những khó khăn trong việc cho ra một sản phẩm hay, nhà báo nhất là những nhà báo nữ phải đối mặt với những rủi ro bị lạm dụng tình dục. Quan tâm tới sự an toàn liên quan tới nhà báo nữ cũng là một ý thức về sự nhạy cảm giới đối với chính những người làm công tác truyền thông. Những người có trách nhiệm phân công công tác đối với nhân viên dưới quyền và chính bản thân phóng viên là người đi làm tin nên chú ý tới điều này. Nhạy cảm trước các vấn đề nói chung và nhạy cảm trước rủi ro do sự khác biệt về giới tính dẫn tới nói riêng là đòi hỏi trong nghề viết. Chúng tôi tin tưởng mỗi phóng viên đã có sẵn sự nhạy cảm này, và “Góc an toàn” chỉ như một phần thông tin thêm, mang tính chất tham khảo, giúp các nhà báo ý thức hơn về điểm khác biệt giữa hai giới liên quan tới rủi ro trong nghề nghiệp, từ đó có thể tránh được nạn lạm dụng tình dục trong khi tác nghiệp tại những vùng nguy hiểm. Các trường ban biên tập có thể lưu ý với các phóng viên nữ khi giao nhiệm vụ, các phóng viên nữ có thể lưu ý để tự bảo vệ mình. Sau đây là một số mẹo an toàn cho các nữ nhà báo:

1. Cảnh giác khi trở lại phòng trong khách sạn, cảnh giác với nhân viên khách sạn nếu bạn nghi ngờ có ai đó đang theo sau bạn
2. Đã có nhiều phụ nữ bị cưỡng hiếp trong khi say vì vậy dù bạn có tin tưởng đến đâu cũng không uống bất kỳ chất gây nghiện nào trong quá trình phỏng vấn
3. Để tránh việc ai đó đột nhập vào phòng của bạn trong khách sạn:
 - ✓ Không chọn phòng có sân thượng
 - ✓ Di chuyển lại những đồ đạc trong phòng để chặn cửa khi ngủ
 - ✓ Di chuyển giường ngủ xa cửa sổ
 - ✓ Sử dụng chuông cảnh báo ở nắm cửa
 - ✓ Luôn mang theo chai xịt khử mùi ở bên giường để xịt vào mắt kẻ tấn công
4. Tránh việc phải mò mẫm trong đám đông, hãy đi cùng với một đồng nghiệp nam đáng tin cậy
5. Nếu ai đó đe dọa lạm dụng bạn:
 - ✓ Kẻ tấn công có thể e ngại một số chất thải từ cơ thể bạn (đại tiện, tiểu tiện, nôn mửa)
 - ✓ Trong một số nền văn hóa, bạn có thể tránh kẻ cưỡng hiếp bằng cách nói rằng bạn đang có thai, đang trong thời kỳ kinh nguyệt hoặc nhiễm AIDS
 - ✓ Cố gắng phá vỡ sự căng thẳng, thay đổi chủ đề, hét và chạy ra ngoài

6. Trong trường hợp bạn không thể ngăn chặn kẻ tấn công, bước đường cùng:

- ✓ Hãy cố gắng thuyết phục hấn sử dụng bao cao su
- ✓ Đừng chống cự, vết thương có máu sẽ làm tăng nguy cơ lây nhiễm HIV và các bệnh lây truyền khác

7. Trước khi bạn đi thực hiện một nhiệm vụ nguy hiểm, hãy trang bị cho mình số điện thoại nóng của các đường dây tư vấn. Hãy tìm trước địa chỉ có thể lấy được thuốc trong trường hợp có nguy cơ bị lây nhiễm HIV. Thiết lập mối quan hệ với tốt với một biên tập viên là điều nhạy cảm trong trường hợp bạn bị lạm dụng tình dục

8. Một số mẹo cơ bản:

- ✓ Hiểu về các quy tắc văn hóa, luôn mặc kín đáo, quần có cúc, thắt lưng và giày có dây buộc (những thứ khó kéo ra)
- ✓ Không buộc tóc đuôi ngựa vì kẻ tấn công dễ tóm được
- ✓ Ở một vài nền văn hóa, những phụ nữ độc thân rất dễ bị tấn công, hãy đeo nhẫn cưới, kể cả khi bạn vẫn còn độc thân sẽ giúp bạn

tránh những vụ tấn công ngoài mong muốn

- ✓ Bước đi tự tin
- ✓ Nhận biết được tình hình xung quanh, đây là một lý do nữa khiến bạn không được uống rượu (chất kích thích) vì nó khiến phản xạ của bạn chậm hơn
- ✓ Cố gắng tránh đi một mình ở những nơi bạn có thể bị tấn công
- ✓ Tránh đi vào những con đường hẹp
- ✓ Tìm hiểu kỹ nhân viên hỗ trợ bạn
- ✓ Tránh phỏng vấn các nhóm nam giới có vũ trang đặc biệt là khi họ đang uống rượu

9. Nếu bạn bị lạm dụng tình dục:

- ✓ Đừng đổ lỗi cho bản thân
- ✓ Tìm thuốc ngay lập tức (và tìm thuốc chống HIV)
- ✓ Tìm tư vấn
- ✓ Lời khuyên từ đồng nghiệp tin cậy

(Biên dịch theo tài liệu “Getting the balance right” – Gender Equality in Journalism)

HOTLINE

Cung cấp các thông tin về bạo lực giới
cho các nhà báo, cán bộ xã hội

(04) 3 775 9333

**NGHĨ
MỚI**

VIẾT KHÁC

Chịu trách nhiệm xuất bản: **Ths. Nguyễn Văn Anh**
Giám đốc CSAGA

Biên tập nội dung: **Bùi Thị Thanh Hòa**
Trưởng phòng tư vấn
Phạm Thị Phương Lê
Cán bộ về Giới

CƠ QUAN THỰC HIỆN:

Oxfam

22 Lê Đại Hành, Hà Nội, Việt Nam

Tel: (04) 3945 4448

Fax: (04) 3945 4449

Email: oxfamvietnam@oxfam.org.vn

Website: www.oxfam.org/vietnam
oxfamblogs.org/vietnam

**Trung tâm Nghiên cứu và Ứng dụng Khoa học về Giới –
Gia đình – Phụ nữ và Vị thành niên (CSAGA)**

Nhà A9, Cốm Vòng, Dịch Vọng Hậu, Cầu Giấy, Hà Nội

Tel: (04).379.100.14 / (04) 3754.0421

Email: csaga@csaga.org.vn

Website: www.csaga.org.vn, www.thuviengbv.dovipnet.org.vn

BẢN TIN THUỘC DỰ ÁN GIỚI VÀ TRUYỀN THÔNG DO CSAGA VÀ OXFAM THỰC HIỆN